

Een koe als Breezewood Patsy is mijn fokdoel

Duurzame melkveestapel is een garantie voor een hoge levensproductie

Fokbeleid van Anne Koekkoek

Anne heeft een sterke interesse voor fokkerij. Hij heeft dit door de jaren heen sterk ontwikkeld en richting gegeven naar een eigen fokbeleid voor zijn bedrijf. Deze is gebaseerd op een lange levensproductie, het geen goed aansluit op zijn extensief biologisch-dynamisch graslandbedrijf. Hij wil koeien hebben die lang meegaan, goede gehalten hebben en voldoende bespiering.

Huidige stand van zaken

Mede door een doelbewust fokbeleid is de huidige veestapel bij Anne en Anneke Koekkoek behoorlijk sterk geworden. Onder relatief moeilijke omstandigheden op het bedrijf is er een sterke natuurlijke selectie. Daarnaast heeft Anne ingezet op een stringent fokbeleid met de oudere koeien die zich hebben bewezen. De gemiddelde leeftijd van de melkveestapel is 6 jaar en een maand. Aanwijzingen dat het gevolgde fokbeleid hier ook de invloed op heeft kan opgemaakt worden aan foklijnen van relatief veel oude koeien :

Van de 50 melkkoeien lopen er thans (in 2004) nog bijna 25% van afstammelingen van de lijnen:

- ◆ Ingeborg; Tjitske; Angel; Pietje
 - 5 Barbarossa afstammelingen
 - 2 Plix afstammelingen
 - 2 Prince afstammelingen

De leeftijden van deze dieren varieert van 9 tot 11 jaar

Over de gehalten is Anne echter nog niet tevreden. Met inzet van moderne Nederlandse stieren denkt hij dit met behoud van de levensduur te kunnen verbeteren. Hiervoor betreft hij sperma van o.a. KI Kampen. De stieren die gekozen worden hebben bij voorkeur moeders en nakomelingen met meer dan 100.000 kg melk en goede gehalten.(o.a. Black Price, Möhoeve, Optimist, Skagvale en Pinehurst) De komende jaren komen deze dieren aan de melk en zal blijken of dit gelukt is. Ten slotte wil Anne de komende jaren ook meer aandacht geven aan de bespiering

Start van het bedrijf

Anne en zijn vrouw Anneke wilden graag gaan boeren, maar hadden niet de financiële middelen om vee, quotum en land te verwerven. Zure zuivel viel in 1986 nog niet onder het melkquotum. Na 1986 moest je een mestquotum bezitten, als je geen land had. Zowel het melkquotum als het mestquotum was voor hen niet te betalen. Ingegeven door de komst van deze mestwet, was dit een erg belangrijke beslissing van Anne en Anneke. Er moest snel worden gehandeld en was er weinig tijd om te twijfelen. Voor het einde van 1986 hebben ze een deel van een stal in de Achterhoek gehuurd en vee gekocht. Het was feitelijk de start van hun bedrijf. Deze veestapel bestond uit 2 melkkoeien en verder droge koeien, guste koeien en jongvee voor het opbouwen van een mestquotum In mei 1989 werd het mogelijk om een weidebedrijf in Harlingen in Friesland te pachten. De grond bestaat uit een goede, maar relatief zware kleigrond van 40% afslibbaar. De weiden waren tot enige jaren geleden sterk verwaarloosd. De laatste jaren wordt veel aan graslandvernieuwing gedaan.

Historische achtergrond fokkerij

Anne heeft altijd veel interesse gehad in fokkerij. Hij ging hierdoor veel lezen over fokkerij voor de melkveehouderij. Hierbij is hij achter een rapport gekomen dat in opdracht van het Ministerie van Landbouw in België is opgesteld. "De gespecialiseerde melkproductie, Nieuwenhuizen, 1980". In dit

rapport is veel aandacht gegeven aan de Holstein- fokkerij. Het sprak hem zeer aan dat hier veel informatie over levensproductie vermeld stond Hiermee is de kiem voor zijn eigen fokbeleid gelegd .

Anne kwam informatie tegen over Breezewood Patsy Bar Pontiac. Deze koe is in 1978 gestorven. Zij had in haar 19 jarige leven een levensproductie gerealiseerd van 193.300 kg melk, met gemiddeld 4,50 % vet.(Het eiwit werd niet bemonsterd) Het vee werd gehouden op een grupstal. De melkkoeien hadden een rantsoen van hooi van gras/klaver (witte en rode klaver), geen lucerne. Dit rantsoen werd aangevuld met een mengsel van tarwe/maïs/soya en gerstmengsel. Ook werd er wel natte pulp en bierbostel verstrekt Bovendien had deze koe dochters en kleindochters nagelaten, die eveneens tot dergelijke hoge levensproducties kwamen. Dit was voor Anne een goed voorbeeld van de koe die hij voor ogen had. Een hele sterke vitale koe die probleemloos oud kan worden en veel melk geeft. Hij heeft zich voorgenomen dat als hij boer werd dat hij nakomelingen van deze Breezewood Patsy Bar Pontiac als stier wilde gebruiken. Door de bezoeken en voordrachten van professor Bakels aan Nederland (19. Tot 19.) werd hij zich ervan bewust achtergronden van de begrippen "levensproductie en levensduur". Deze Breezewood- koe staat namelijk aan de basis van de zogenoemde de B-lijn, uit het fokprogramma van Bakels. Binnen de door Bakels geselecteerde lijnen was deze lijn extreem laatrijp. Met deze informatie van deze B-lijn kreeg Anne informatie over de door Bakels geselecteerde A- en C-lijn erbij Binnen deze lijnen wordt dezelfde doelstelling aangehouden als Anne wil, namelijk levensproductie

- ◆ B-lijn: Breezewood
- ◆ C-lijn Zimmermannlijn
- ◆ A-lijn= University of New Hampshire

Door de jaren heen heeft Anne meerdere boekwerken over de Holstein-fokkerij aangeschaft. Hiervan waren de volgende boeken erg belangrijk voor hem:

- ◆ Chosen Breed, Canada, van E. Marwik
- ◆ Holstein Frisian History, Holstein Frisian Association, van M. Prescott
- ◆ Mount Victoria Farms, van H. Backes

Hij heeft hier veel in gelezen en zijn kennis in de Foklijnen verder ontwikkeld. Uit deze boeken heeft hij concrete namen gevonden en de foklijnen geanalyseerd. In deze boeken staat vermeld welke dieren een hoge levensproductie gerealiseerd hebben en welke stieren nakomelingen van deze dieren zijn. Dit had hij nodig om op het eigen bedrijf met zijn fokbeleid te starten.

Samengevat kan de gedachteontwikkeling tot het volgende geleid.

Aanleiding

De basis voor een economisch efficiënte melkproductie kan via fokkerij worden gerealiseerd, In de visie van Anne is dit een koe met een lange levensduur en hierdoor een hoge levensproductie. Deze hoge productie mag niet ten koste gaan aan de vitaliteit van de koeien.

Visie

Het fokken van een koe die lang meegaat, draagt sterk bij tot een goed rendement van een bedrijf. Met deze dieren creëer je een duurzame veestapel, die weinig problemen oplevert. Hierbij is de gemiddelde melkproductie per jaar van minder belang

Fokdoel

Melkkoeien als Breezewood Patsy Bar Pontiac, die in hun leven 190.000 kg melk produceren . Met de hoogste genetische levensproductie met goede gehalten en voldoende bespiering

Strategie

Het zorgvuldig en beperkt intelen met dieren, van voorouders met een hoge levensproductie. Voorwaarde hierbij is dat de gemiddelde gehalten goed zijn. Voor de correctie op bouw en exterieur wordt het Triple aAa systeem gehanteerd.

Beide strategieën; de levensproductie en correcte bouw, moeten elkaar ondersteunen, zodat er een mooie vitale veestapel ontstaat, met een goede productie, met goede gehalten. En dus een economisch aantrekkelijke koe

Werkwijze Algemeen

Anne heeft geïnvesteerd in de aankoop van sperma van Amerikaanse stieren die voortgekomen zijn uit de foklijn van Breezewood Patsy Bar Pontiac en van voorouders met dezelfde fokfamilies. Dat zijn de volgende stieren uit de volgende fokfamilies

Barbarossa
Cadillac
Tops
Font Matt
Penstate
Wayne
Prinsz
Plix Orion
Plix Pu

Hij heeft een voorraad van ca 100 rietjes van de oude foklijnen. Jaarlijks koopt hij ca 5 rietjes aan, om zijn voorraad op peil te houden. Deze kosten ca € 50 per stuk. Daarnaast heeft Anne ca 400 rietjes van eigen stieren

Selectie

Uitval van vee op het bedrijf komt meestal voort op basis van

Niet drachtig worden
Hoog celgetal
Karakter te dominant of te nerveus
Klauwproblemen

Stap 1 Selectie van moeders

Anne dekt alleen koeien voor de vervanging van de veestapel, die bewezen hebben dat ze het op zijn bedrijf goed doen. Concreet betekent dit dat in principe alleen koeien met 4 of meer afgesloten lijsten hiervoor in aanmerking komen. Dat zijn dus de oudere koeien. De vaarskalfjes van deze dieren worden aangehouden. Dit is min of meer een klakkeloos recept.

De fokkerijstructuur van het bedrijf is als volgt

50 melkkoeien, waarvan ca 30 % minimaal 4 lactatie's heeft gehad: 17 koeien. Dit zijn de oudste dieren die afhankelijk van de afstamming volgens het levensproductie fokprogramma gedekt worden. Deze worden in eerste instantie gebruikt voor het fokken voor vervanging:

De keuze wordt als volgt gemaakt:

1. Goede gehalten: Keuze op de lange levensduur Stier van oude foklijn die levensproductie vererven, waarbij de definitieve stier gekozen wordt op basis van Triple aAa codering definitief gekozen
2. Matige/slechte gehalten: Keuze op gehalten Nederlandse stier; met vererving van goede gehalten en levensproductie wordt op basis van Triple aAa codering definitief gekozen

Gemiddeld leidt dit tot ca 12 kalfjes waarvan, 6 vaarskalfjes. Dit is niet voldoende zodat ook enkele dieren van jongere koeien worden aangehouden. In enkele gevallen worden 2de en 3de jaars dieren gedekt voor de fokkerij. Het kan voor de aanwas nodig zijn om meer dieren te houden. Ook wordt er geëxperimenteerd. Soms wordt er vaarskalf van een jonge koe met hoge gehalten als de moeder aangehouden. Of een stier van een eigen oudere koe met hoge gehalten. De pinken en het overige melkvee wordt in principe gedekt met een eigen stier en in sommige gevallen door een KI-stier (op basis van: gehalten, gemak). Dat wordt er gericht gekozen voor kruisling voor vleeskalveren.

Triple aAa staat voor Animal Analysis. Dit systeem is ontwikkeld door B. Weeks. In Nederland zijn thans ca 300 bedrijven die dit gebruiken bij de definitieve stierkeuze. Anne is mogelijk de enige die dit in combinatie met inteelt met oude foklijnen toepast. Het systeem is gebaseerd op specifieke verhoudingen in de bouw van een dier. Op basis van een puntensysteem kan een moeder en vader gematched worden om specifieke kenmerken te versterken. De stieren op de stierlijsten hebben een codering. De dieren bij Anne worden door J. Schilder beoordeeld en gecodeert. OP basis van deze codes kan een stierkeuze nader gespecificeerd worden.

De stieren hebben 6 codes, waarbij de volgorde bepaald welke eigenschappen hij het gemakkelijkste doorgeven.

De melkkoeien hebben 3 codes waarbij de volgorde bepaald welke zij nodig heeft

1. Melktypisch
2. Hoog
3. Open
4. Kracht
5. Balans
6. Stijl

Een stier die de codering 342651 past op basis van deze codering bij een koe met de codering 342 of 423

2ste Stap Oude foklijnen

Vanaf 1990 zijn hier o.a dieren gedekt Plix Orion en Plix Pu. Deze stieren zijn kleinzonen van Breezewood Patsy Bar Pontiac. Hiermee was de eerste stap gezet. Hier loopt er nu nog een op het bedrijf Tjitske. Deze heeft nu 8 lactatie's afgesloten met een levensproductie van 42400 kg melk en 3,91% vet en 3,27% eiwit. Doch Anne wou ook stieren gebruiken die dicht bij zijn ideale koe stonden, namelijk de zonen van Breezewood Patsy Bar Pontiac. Dat waren Barbarossa en Cadillac. Tussen 1992-1994 heeft hij koeien gedekt met sperma van deze stieren. Hierbij is vooral Barbarossa gebruikt en een enkele keer Cadillac. Positief effect is dat deze nakomelingen allen over het algemeen zeer sterk zijn en zich goed bleken te handhaven op het bedrijf. De resultaten in de productie vielen echter behoorlijk tegen. De productie was gewoontjes en de gehalten waren laag:

Vet: tussen 3,00 en 3,50 %
Eiwit: tussen 2,90 en 3,05 %

Op basis van de gevonden informatie uit de boeken was niets bekend over de eiwitvererving. Dat werd in die periode niet bemonsterd. De vererving van lage eiwitgehalten werd bevestigd uit informatie van Bakels. En die lage gehalten zijn bijvoorbeeld ook te zien bij Marcel Schoenmakers, die ook enkele dieren uit de Van Bakels-lijn heeft). Dit was een behoorlijke tegenvaller.

3de Stap Nederlandse stieren

Dat deze stieren van oude foklijnen lage gehalten vererfden was feitelijk geen groot probleem aangezien in deze jaren de uitbetaling van de melk gebaseerd was op een positieve grondprijs, waarbij de kg melk van belang was en de gehalten veel minder. In 1992 veranderde dit en ging de afnemer van de melk op een ander uitbetalingssysteem met een negatieve grondprijs. Goede gehalten zijn hierdoor van groot belang geworden voor de melkprijs. Als reactie hierop is Anne enkele jaren later een parallelspoor gestart naast deze wijze de levensproductiefokkerij. Hierbij worden sommige gevallen moderne stieren ingezet om het doel te bereiken. Hierbij worden de Nederlandse stieren uitgezocht die van goede gehalten, in combinatie van een goede levensproductie vererven. Dit gebeurt aan de hand van de stierencatalogus van KI Samen en KI Kampen. De levensproductie is maar onder de voorwaarde dat er goede gehalten vererfd worden (Woudhoeve Russel). Overigens hebben deze 2 KI verenigingen weinig stieren die positief in gehalten vererven en indien ze dit wel doen dan is het maar een klein beetje !!) Voorbeelden van deze stieren die gebruikt zijn, Broekland Blackprice I de moeder en grootmoeder had goede gehalten) en Mõhoeve Optimist (is nog een proefstier die waarschijnlijk goed vererfd in gehalten). De pinken uit deze stieren zijn goed ontwikkeld maar iets minder bespied. De eerste dieren hiervan zijn nu aan de melk. Het lijkt dat de eerste lijsten van deze dieren hogere gehalten hebben als gemiddeld in de voorgaande jaren. Over de levensduur kan geen uitspraak gedaan worden.

4 de stap Eigen stier t.b.v. fokkerij

In 1997 heeft Anne besloten om voor een deel af te stappen van dit fokbeleid en zich ook te richten op de groep oudere melkkoeien in de stal, die geen nakomelingen zijn van Barbarossa. Deze groep koeien was behoorlijk divers. Hier liepen dieren die goede gehalten hadden. Er is een eigen stier aangehouden en deze heeft de melkkoeien met de hoogste gehalten gedekt. In deze groep zaten o.a. ook enkele dieren met Brown Swiss bloed. Dit heeft echter niet geleid tot een nieuwe beleidslijn in de fokkerij. Het was een tussenfase om op korte termijn de resultaten overeind te houden. Dit is redelijk gelukt. De nakomelingen hebben thans een redelijke productie, met redelijk tot goede gehalten. Over het algemeen doen deze dieren het op het bedrijf goed, maar zijn minder bespied als de Barbarossa groep.

5de stap

Recent heeft Anne besloten om te proberen de bespiering van zijn veestapel meer aandacht te geven. Naast het melken is de O&A ook een belangrijke inkomstenbron voor het bedrijf. Hij ziet goede perspectieven via een kruising met Fleckvieh. Op basis van een bezoek aan een Duits fokbedrijf in 1980 weet hij dat Fleckvieh goede producties en gehalten kan realiseren. Hij tracht na te gaan waar de nakomelingen van dit fokbedrijf zich bevinden. De komende jaren gaat hij hier mee experimenteren.

Illustratief

Voor-en tegenspoed

Een koe, Greta is 11 jaar geworden. Ze deed het erg goed... Ze was een dochter van B. Cadillac en is in 1992 geboren. Ze heeft in 9 lactaties 60.000 kg melk geproduceerd, met 4,40% vet en 3,50% eiwit. Ze was nooit ziek, en had een blijvend laag celgetal, ieder jaar heeft ze een kalf gehad. Kortom ze was een probleemloze sleutelkoe op het bedrijf. Greta kwam dicht bij de koe die Anne voor ogen heeft. Ze moest in 2003 afgevoerd worden met een ernstige uierontsteking. Ze is gekruist met stieren met dezelfde voorouders. Er wordt dus soms bewust ingeteeld. Maar ook met moderne Hollandse stieren. Ze heeft inmiddels enkele dochters aan de melk. Ook deze hadden goede gehalten. Hun vaders zijn o.a. B. Barbarossa (matige prod. en goede gehalten), Cadillac. (goede prod. en goede gehalten) B. en Tops. (?) Deze dochters zijn inmiddels ook al weg. Ze hebben de eerste strenge selectie niet kunnen doorstaan. Nu lopen er nog een kleindochter en een achterkleindochter.

Samenvattend

Basis in het fokbeleid

Oude melkkoeien die zich hebben bewezen: prioriteit lange levensproductie in combinatie met Triple aAa

Als deze koeien matige op slechte gehalten hebben: prioriteit gehalten in combinatie met levensproductie en Triple aAa

Gekozen KI-stieren komen altijd voort uit enkele generaties met hoge levensproductie's. De eigen stier komt uit een oudere koeien die op het bedrijf zelf een hoge levensproductie hebben gerealiseerd in combinatie met goede gehalten

Ten behoeve van de ontwikkeling van betere bespiering: inkruisen met Fleckvie

Eigen Stieren

			Levenprod op eigen bedrijf	Vet %	Eiwit %	
Dombo Nator	Moeder Vader	Rasta Star	50.000 kg	4,22	3,65	Vader Tops
Hurricane J	Moeder		75000	5,00	4,07	
Barba Bull	Moeder	Barbarossa	87000	3,76	3,3	Vader Tops
	Vader		50000	3,66	3,11	
	Zuster Dochter		50000	3,50	2,94	
Cadilac G	Moeder Vader	3 lijsten Rasta Star	25000	4,50	3,80	
Casanova	Moeder Vader	Barbarossa	61000	4,17	3,17	Cadilac
Rasta Star	Moeder Vader	Gullit	83000	3,90	3,20	Superstar
Jet Stream	Moeder	75000	5,00	4,07		

Aangekocht sperma via de KI

	Extrieur moeder	Levensproductie moeder	Vet%	Eiwit%	Levensprod. M. moeder
Cook Form Flip	95	112000	5,00	3,75	
Pinehurst Ful	96	138.000			>100000
Pinhurst Esprit	95	126000			>100000
Skagvale Comet		60000			>100000
Sk. Highlander		65000			
Sk. Easychoise		95000			100000
Sk. Country		70000 (eigen bedrijf)			85000

Noot: De Skagvale stieren zijn generatielang gefokte bedrijfseigen stieren

© [Bioveem](#). Laatst bijgewerkt: 23-09-2008 09:42.

Mail vragen en opmerkingen over de Bioveem - Website naar: webmaster.asg@wur.nl